

PROSPECTS FOR IMPROVING ESG PRINCIPLES IN THE ACTIVITIES OF NMMC

Khudoyberdieva Dilafruz Bakhtiyorovna

Economist in the Statistics and Management Reporting Department at
“NMMC” JSC

Ergashov Botirjon Ergashovich

Head of the Statistics and Management Reporting Department at
“NMMC” JSC

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14044724>

ARTICLE INFO

Received: 31th October 2024

Accepted: 05th November 2024

Online: 06th November 2024

KEYWORDS

Green economy, green construction, environment, economic balance, international experience, transformation, ESG, ESG principles, NMMC (Navoi Mining and Metallurgy Combine), greenhouse gases, water resources, energy efficiency, biodiversity.

ABSTRACT

This article analyzes the risks threatening the world's population amid current globalization processes, the role and importance of the green economy at a time when production processes are rapidly developing, the application of the green economy in the broader economy, the implementation of ESG principles to promote the development and efficient use of the green economy based on international experience, and the measures being implemented to widely introduce ESG principles into the activities of NMMC (Navoi Mining & Metallurgical Combine).

НКМК ФАОЛИЯТИДА ESG ТАМОЙИЛЛАРИНИНГ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Д.Б.Худойбердиева

“НКМК” АЖ Статистик ва бошқарув ҳисоботи бўлими иқтисодчиси

Б.Э.Эргашов

“НКМК” АЖ Статистик ва бошқарув ҳисоботи бўлими бошлиғи

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14044724>

ARTICLE INFO

Received: 31th October 2024

Accepted: 05th November 2024

Online: 06th November 2024

KEYWORDS

Яшил иқтисодиёт, яшил қурилиш, атроф-муҳит, иқтисодий мувозанати, хориж тажрибаси, трансформация, ESG тушунчаси, ESG тамойиллари, НКМК, иссиқхона газлари, сув ресурслари, электр энергия

ABSTRACT

Ушбу мақолада бугунги глобаллашув жараёнларида дунё аҳолисига хавф солаётган хатарлар, ишлаб чиқариш жараёнлари тобора ривожланаётган бир пайтда яшил иқтисодиётнинг ўрни ва аҳамияти, яшил иқтисодиёт соҳасининг иқтисодиётга тадбиқ этилиши, халқаро тажрибада яшил иқтисодиётни ривожлантириш ва самарали фойдаланиш мақсадида ESG тамойилларининг жорий этилиши, НКМК фаолиятида ESG тамойилларининг амалиётга кенг жорий қилиниши бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар таҳлил қилинади.

самарадорлиги, биохилма-хиллик.

Кириш.

Глобаллашув жараёни тобора ривожланиб бораётган бир пайтда атроф-муҳитга таъсир этаётган хавф-хатарлар бутун халқаро жамиятнинг эътиборини тортмоқда. Дунё аҳолисининг кўпайиши бевосита эҳтиёжларнинг, жумладан, сув, электр энергияси, табиий газ ва бошқаларга заруриятнинг ортиб боришини тақозо этади. Бу ўз навбатида ишлаб чиқаришни, яъни иқтисодиёт соҳаларининг ривожланиши билан чамбарчас боғлиқ. Ишлаб чиқариш корхоналарининг жадаллик билан ривожланиши натижасида биосферанинг ифлосланиши, атроф-муҳитга заҳарли моддалар ва чиқиндиларнинг чиқарилиши атмосфера ҳавосининг ифлосланишига ҳамда инсоният ҳаётига жиддий таъсир қилмоқда. Бу кўп ҳолларда сайёрамизнинг экологик ва иқтисодий мувозанатининг бузилишига сабаб бўлмоқда.

Ушбу хатарларни камайтириш, биохилма-хилликни сақлаб қолиш, атроф-муҳитни асраш ва ундан оқилона фойдаланиш мақсадида яшил иқтисодиёт тушунчаси кириб келди

Яшил иқтисодиёт инсон фаолиятининг атроф-муҳит ва табиатга бўлган салбий таъсирини камайтириш зарурати билан ифодаланадиган иқтисодий фаолият тури бўлиб, унинг мақсади чекланган табиий ресурслардан ортиқча фойдаланиш ва атроф-муҳитга салбий экологик таъсирлар билан бирга келадиган иқтисодий ўсиш эмас балки, атроф-муҳит учун минимал хатар билан барқарор ривожланишни характерлайди.

Замонавий экологлар таъкидлаганидек, металлургия ва кимё заводлари, энергия ва иссиқлик станциялари, транспорт воситалари ва линияларнинг фаолияти экологик иқтисодий мувозанат бузилишига сабабчи бўлаётган соҳалардан ҳисобланади. Бугунги кунда бу соҳалар асосий ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш йўналишлари сифатида эътироф этилаётган бир пайтда атроф-муҳитни яхшилаш ва Ер юзидаги экологик хатарларни камайтириш бўйича самарали чораларни қабул қилиш зарурати ҳам ортиб бормоқда.

“Яшил иқтисодиёт” энергия ва ресурсларни тежашга, атмосферага углерод чиқаришни камайтиришга, соф энергиядан фойдаланувчи транспортга, энергиянинг муқобил манбаларига, органик қишлоқ хўжалигига, экоқурилишга (атроф-муҳитга кам таъсир кўрсатган ҳолда қурилишга), илғор логистикага асосланади. Бу ўз навбатида иқтисодиётнинг табиатга зиён етказмай ривожланиши ва аҳолининг экологик фаровонлигини сақлаш имконини беради, табиий капитални сақлаш ва ошириш ҳисобига ишлаб чиқариш самарадорлигини оширади, заҳарли моддалар ва углерод чиқарилишини камайтиради, биохилма-хилликни кенгайтиради, шунингдек аҳоли даромадлари ва бандлигини оширади.

Иқтисодиётнинг атроф-муҳитга таъсирини камайтириш мақсадида ижтимоий лойиҳаларни қўллаб-қувватлаш яшил иқтисодиётни ривожлантиришнинг муҳим

омили ҳисобланади. Бугунги кунда олимлар, иқтисодчилар, экологлар ва табиатшунослар нафақат яшил иқтисодиёт концепциясига интилаётган айрим жамоат ташкилотларига, балки барча тижорат-бизнес ташкилотлари ва ишлаб чиқариш объектларига ҳам таъсир қиладиган комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқиш кераклиги тўғрисида бир хил фикрга келишмоқда.

Халқаро тажрибада яшил иқтисодиётни ривожлантириш ва самарали фойдаланиш мақсадида ESG тушунчаси пайдо бўлди.

ESG (Environment, Social and Governance) — бу компанияни бошқариш ёндашуви бўлиб, у компаниянинг экологик, ижтимоий ва бошқарув масалаларини ҳал қилишда иштирок этишини англатади. Бу тушунча биринчи бўлиб 2004 йилда БМТнинг “Who Cares Wins” ҳисоботида қўлланилди.

Ҳисоботдаги ушбу тушунча бизнес манфаатдорларига — менежерларга, директорларига, инвесторларига, таҳлилчиларга катта таъсир кўрсатди ва улар ушбу ESG тамойилларни компаниянинг ривожланиш стратегияларига киритиш ғоясини қўллаб қувватлашди. Бу ҳодисалар халқаро даражада ҳам шу масалаларга бўлган эътиборни кучайиши билан мос келди. ESG тушунчасига қисқача тўхталиб ўтсак.

Environmental (Экологик)-атроф-муҳитга ғамхўрлик қилиш. Ушбу туркумга иқлим ўзгариши, табиий ресурсларнинг камайиши, турли хил ифлосланишлар, ўрмонларнинг кесилиши, биологик хилма-хилликнинг қисқариши ва бошқалар киради.

Social (Ижтимоий)- ижтимоий масъулият. У меҳнат шароитлари, тенг имкониятлар, адолатли иш ҳақи, ходимларнинг саломатлиги ва хавфсизлиги, жамоатчилик иштироки, хайрия ташаббуслари ва бошқаларни ўз ичига олади.

Governance (Бошқарув) - корпоратив бошқарув. Барқарорликнинг бу жиҳати инвесторлар учун айниқса муҳимдир. Бунга ахлоқ, кенгаш тузилиши, ҳисобот бериш, коррупцияга қарши чоралар, маълумотлар хавфсизлиги, солиққа тортиш ва бошқалар киради.

ESG тамойилларига риоя қилиш ташкилотларга бир қатор имтиёзлар ва ижтимоий афзалликларни беради. Хусусан,

Мижозларни жалб қилиш ва даромадни ошириш. Сўнгги бир неча йил ичида истеъмолчилар ўзлари фойдаланадиган маҳсулот ва хизматларни ишлаб чиқарувчиларини танлашга кўпроқ эътибор қарата бошлашди. Истеъмолчилар тобора кўпроқ атроф-муҳит ҳақида қайғурадиган ва ижтимоий дастурларни ишлаб чиқадиган брендларни афзал кўришмоқда. Forbes журналининг маълумотларига кўра, Z авлод вакиллари (1990-2010 йилларда туғилганлар)нинг 62 фоизи экологик тоза брендлардан харид қилади ва истеъмолчиларнинг 87 фоизи ўзларида мавжуд муаммони ҳал қиладиган ишлаб чиқарувчиларнинг маҳсулотларини сотиб олишлари аниқланди.

Давлат ва банкларнинг ёрдами. Давлат ўз фаолиятида яшил технологиялар, қайта тикланадиган ресурслар ва кабилардан фойдаланадиган компанияларни қўллаб-қувватлаш мақсадида субсидиялар, грантлар ва солиқ имтиёзлари, шунингдек, шаффоф ESG ҳисоботини ҳисобга олган ҳолда пасайтирилган ставкадаги кредитлар тақдим этади.

Инвесторнинг манфаати. Кўпгина инвесторлар қарор қабул қилишда ESG омилларини ҳисобга олган, экологик муаммолар ва ижтимоий тенгсизлик масалаларини яхшилаш чораларини кўрадиган, кучли ESG кўрсаткичларига эга компанияларга инвестиция капиталини жалб қилади.

Мамлакатаимизда Янги Ўзбекистон иқтисодиётини эркинлаштириш ва барқарор иқтисодий ривожлантириш ва ислоҳ қилишда “яшил иқтисодиёт”ни ривожлантириш долзарб масалага айланган. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 2 декабрдаги “2030 йилгача Ўзбекистон Республикасининг яшил иқтисодиётга ўтишига қаратилган ислохотлар самарадорлигини ошириш бўйича чоратадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-436-сон қарори билан Ўзбекистон яшил иқтисодиётга ўтиш мақсадлари белгиланди.

Шунингдек, иссиқхона газларини ЯИМга нисбатан аввалги йиллардаги даражага нисбатан 35 фоизга қисқартириш, қайта тикланувчи энергия манбаларининг ишлаб чиқариш кувватини 15 ГВтга ошириш ва уларнинг улушини электр энергиясини ишлаб чиқариш умумий ҳажмининг 30 фоиздан кўпроғига етказиш, саноат соҳасида энергия самарадорлигини 20 фоизга ошириш, иқтисодиётнинг барча тармоқларида сувдан фойдаланиш самарадорлигини сезиларли даражада ошириш, сув тежовчи суғориш технологияларини жорий этиш, “Яшил макон” лойиҳаси доирасида шаҳарлардаги яшил майдонларни 30 фоизга кенгайтириш кўрсаткичлари белгилаб олинди. Ушбу стратегик мақсадларга эришиш мақсадида “2030 йилгача Ўзбекистон Республикасида яшил иқтисодиётга ўтиш ва яшил ўсишни таъминлаш” дастури қабул килинди.

Мамлакатимизнинг энг йирик саноат корхонаси ҳисобланган ва дунёдаги энг йирик олтин қазиб олувчи тўртталигига кирган “Навоий кон-металлургия комбинати” акциядорлик жамиятида ҳам яшил иқтисодиёт соҳасини ривожлантириш борасида амалий ишлар олиб борилмоқда.

Операцион фаолият жараёнида экологик хавфсизликни таъминлаш НКМКнинг асосий устувор вазифаларидан бири ҳисобланади. Комбинатнинг ишлаб чиқариш майдонлари жойлашган ҳудудларида атроф-муҳит ҳолатини сақлаш ва яхшилашга қаратилган сув ресурсларидан фойдаланишни оптималлаштириш, чиқиндилар ва чиқиндилар ҳосил бўлиши билан боғлиқ потенциал хавфларни камайтириш, шунингдек, биологик тизимлар хилма-хиллигини сақлаш каби бир қатор муҳим жиҳатларни ўз ичига олади.

Комбинат атроф-муҳитга таъсири учун ўз масъулиятини тан олади ва барқарор ривожланишга эришиш учун экологик хавфсизликни таъминлаш, табиий муҳитни сақлаш, табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш ва салбий экологик оқибатларни минималлаштириш учун барча саъй-ҳаракатларни амалга оширади.

Комбинатда корпоратив бошқарув тизимининг ажралмас қисми бўлган атроф-муҳитни бошқариш тизими (EMS) жорий этилган, шунингдек атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида қуйидаги устувор йўналишларни қўллаб-қувватлайди:

- атроф-муҳитга ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларини камайтириш;
- тадбирларни амалга ошириш жараёнида экологик ҳодисалар ва юзага келиши мумкин бўлган оқибатларнинг ҳисобини юритиш;

- энергия истеъмоли таркибида қайта тикланувчи энергия манбаларидан фойдаланиш ва ишлаб чиқариш объектларида энергияни тежовчи ва ресурсларни тежовчи технологияларни жорий этиш ҳисобига солиштирма энергия сарфини камайтириш;
- яшил, экологик тоза, чиқиндисиз ва ишлаб чиқариш технологияларини жорий этиш;
- экологик тоза муҳит яратиш, бунда қўшни ҳудудларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришни инобатга олиш;
- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш билан боғлиқ масалаларни ҳал қилишда корхона ходимларининг роли тўғрисида маҳорат ва хабардорликни ошириш.

НКМК ўз фаолиятида атроф-муҳит мониторинг қилиш дастури доирасида операцион фаолиятнинг таъсирини минималлаштириш бўйича тадбирларни амалга оширади. Хусусан, комбинат доимий ўз саноат ҳудудларида ҳаво, сув, тупроқ намуналарини таҳлил қилади ва уларнинг сифатини сақлаш бўйича қуйидаги амалий ишларни олиб боради:

Сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш. НКМКнинг барқарор ривожланиши соҳасидаги асосий стратегик йўналишлардан бири сув ресурсларини оқилона ва самарали бошқариш ҳамда уларни замонавий технологиялардан фойдаланган ҳолда тежашдан иборат. Корхона БМТнинг Барқарор ривожланиш мақсадлари талабларига, жумладан, тоза сув ва канализациядан умумий фойдаланишни, шунингдек, сув ресурсларидан оқилона фойдаланишни таъминлашга қаратилган 6-мақсадга алоҳида эътибор қаратади.

Комбинат сув ресурсларига салбий таъсирни минималлаштириш мақсадини амалга оширмоқда. Бунга эришиш учун сувни тежаш соҳасида доимий равишда қуйидаги чора-тадбирлар амалга оширилмоқда:

- технологик жараёнларда сувдан қайта фойдаланиш;
- қайта ишланган сув таъминотидан фойдаланиш;
- шахта ва ер ости сувларидан фойдаланиш;
- завод ва кон бошқармалари ҳудудидаги яшил майдонларни суғориш учун томчилатиб суғориш тизимини жорий этиш;
- технологик асбоб-ускуналарни ишлатиш ва техник хизмат кўрсатишни оптималлаштириш.

Шунингдек, НКМК сув ресурсларига кирувчи ифлосланган оқава сувлар пайдо бўлишининг олдини олишга ва тезкорлик билан аниқлашга интилади. Жамият ўзи фаолият юритаётган ҳудудларда сув ҳавзалари ва ер рельефининг ифлосланишининг олдини олиш, шунингдек, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш мақсадида таҳлилий назорат жадвали бўйича оқава сувлардан намуналар олиш йўли билан сувни ифлослантирувчи манбалар мониторингини олиб боради.

Ҳаво сифати. НКМК мунтазам равишда саноат атроф-муҳит мониторингини олиб боради ва ишлаб чиқариш жараёнлари натижасида атмосферага ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларини камайтириш чораларини кўради. Комбинат жадвалга мувофиқ атмосферага чиқинди чиқариш манбаларини назорат қилади. Янги чангушловчи технологияларнинг жорий қилиниши натижасида 2023 йилда НКМК

обектларида атмосферага ифлослантирувчи моддалар чиқариш ҳажми ўтган йилга нисбатан 47,5 фоизга камайтирилди.

Иқлим ўзгариши. Корхонада энергия сарфини камайтириш, иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳаларда энергия тежовчи технологиялар ва тизимларни жорий этиш билан бир қаторда 2016-2030 йилларга мўлжалланган иссиқхона газларини камайтириш бўйича комплекс чора-тадбирларни амалга оширади. Кўрилган тадбирлар натижасида 2022 йилда иссиқхона газлари эмиссияси 43,3 минг тоннага қисқартирилди.

Комбинат атмосферага ифлослантирувчи моддалар чиқиндиларини камайтириш бўйича ташаббусларни амалга оширмоқда. Бунга эришиш учун қайта тикланмайдиган манбалардан энергия истеъмоли ҳажмини камайтириш, шунингдек, НКМК бўлинмалари ҳудудларида қайта тикланадиган энергия манбаларидан фойдаланиш улушини ошириш бўйича ишлар олиб борилмоқда.

Электрэнергия самарадорлиги. НКМК замонавий энергия тежамкор технологияларни кенг жорий этиш ва муқобил ресурслардан фойдаланиш орқали анъанавий энергия манбаларига қарамликни камайтириш чораларини кўрмоқда. Ҳар йили комбинат қайта тикланадиган манбалардан истеъмол қилинадиган энергия ҳажмини ошириб бормоқда. Ўзбекистоннинг қулай иқлим шароити ва қуёш энергетикасининг ижобий салоҳиятидан фойдаланган ҳолда корхона қуёш электр станциялари ёрдамида иссиқ сув таъминотини таъминлаш учун иссиқлик энергиясидан фойдаланиш лойиҳаларини ишлаб чиқди ва амалга оширди. Энергия сарфини камайтириш ва энергия тежовчи технологияларни жорий этиш дастурини амалга ошириш ҳисобига энергия тежашнинг умумий ҳажми 781,15 минг ГЖ ни ташкил этди.

Шунингдек, ишга туширилган фотоэлектр станцияларининг умумий қуввати 1450 кВтни ташкил этди. 2024 йилга мўлжалланган режаларда кутилаётган умумий қуввати 10500 кВт бўлган фотоэлектр станциялар паркини ишга тушириш кўзда тутилган, бу эса йилига қўшимча 18,9 миллион кВт/соат электр энергияси ишлаб чиқариш имконини беради.

Биохилма-хилликни сақлаб қолиш. Ўзбекистонда биохилма-хилликни сақлаш ва ер ресурсларини тиклаш мақсадида “Яшил Макон” лойиҳаси яратилди. Мазкур лойиҳага мувофиқ НКМК томонидан “Долзарб 40 кун” ташаббуси доирасида дарахт ва бута кўчатлари экиш бўйича чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилди. Кўчатларнинг омон қолиш даражаси устидан кейинги мониторинг олиб борилмоқда, томчилатиб суғориш тизими қўлланилмоқда ва зарур агротехник тадбирлар қўлланилмоқда. Кўчатларни ҳимоя қилиш учун тўсиқ тузилмалари ўрнатилди. “Яшил йил” миллий тадбири ва “Яшил Макон” лойиҳасининг экологик акцияси доирасида НКМК ходимлари Мўйноқ шаҳридан 70 км узоқликда жойлашган Орол денгизининг қурғоқ ҳудудига 42 минг туп саксовул кўчати ўтқазилди.

2023 йилда 443 минг туп мевали, манзарали дарахт ва бута кўчатлари экилди: Шу билан бирга, “Янги Ўзбекистон” мевали боғи барпо этилди 4 гектар майдон ташкил этилиб, бу ерда 4 минг дона мевали дарахт кўчатлари, 46 минг туп бошқа турдаги дарахт кўчатлари ўтқазилди.

ESG трансформацияси стратегик мақсадлардан бири сифатида белгилаб олинган бўлиб, бу дастури доирасида замонавий стандартлар ва ESG маданиятини, шунингдек, саноат хавфсизлиги, атроф-муҳит ва ижтимоий маъсулият ва корпоратив бошқарув амалиётлари бўйича илғор тажрибаларни жорий этиш ESG ҳудудининг устувор йўналишлари сифатида таъкидланган.

Бугунги кунда комбинат томонидан ESG тамойилларини амалга ошириш бўйича “Йўл харитаси” ишлаб чиқилиб тасдиқланган. Шунингдек, НКМК фаолиятига маъсулиятли олтин қазиб олиш принциплари (RGMP) ни жорий этиш ишлари амалга оширилмоқда.

Комбинат фаолиятини ESG тамойиллари асосида ривожлантириш бўйича гуруҳ шакллантирилган. Трансформация бўлимининг Лойиха офиси таркибида 4 нафар экспертдан иборат ESG бўлими ташкил этилган. Жорий йилда комбинатнинг 100 нафар ходимлари ESG концепцияси тамойиллари асосида ўқитилди. Шунингдек, маъсулиятли олтин қазиб олиш принциплари (RGMP)ни жорий этиш бўйича комбинатнинг ва Тоғ кон саноати ва геология вазирлигининг маъсулиятли ходимлари иштирокидаги ишчи гуруҳ шакллантирилган.

НКМКнинг инвестицион жозибadorлигини ошириш мақсадида халқаро рейтинг агентликлари томонидан ESG рейтингини олиш бўйича амалий тадбирлар амалга оширилмоқда. Халқаро рейтинг агентлиги талабларига мувофиқ таҳлил ўтказилиб, шартнома тузиш тартиби бошланди.

Жаҳон олтин кенгаши раҳбарияти билан ҳамкорликни ташкил этиш юзасидан дастлабки музокаралар ўтказилди. Жорий йилнинг июнь ойида Лондонда Кенгаш вакиллари билан учрашув ўтказилди. Кенгаш билан ҳамкорликни ташкил этиш бўйича “Йўл харитаси” ишлаб чиқилди ва тасдиқланди.

Жорий йилнинг якунига қадар қўйидаги тадқиқотларни ўтказиш режалаштирилган.

- иссиқхона газлари чиқиндиларини ҳисоблаш ва эмиссиясини камайтириш стратегиясини ишлаб чиқиш;
- иқлим ўзгариши билан боғлиқ жисмоний хавфларни аниқлаш ва баҳолаш;
- иқлим ўзгариши стратегиясини ишлаб чиқиш;
- биологик хилма-хиллик стратегиясини ишлаб чиқиш.

Бундан ташқари, НКМК ва “UzAssets” АЖ ўртасида “Асосий акциядорнинг истиқболлари” йўл харитасида белгиланган вазифаларга мувофиқ комбинатни комплекс ўзгартириш бўйича устувор вазифаларни (13 та лойиха) амалга ошириш бўйича ишлар олиб борилмоқда.

Хулоса.

Хулоса қилиб айтганда, НКМК фаолиятида экологик хавфсизликни таъминлаш, экологик вазиятни яхшилаш, қулай экологик ҳолатни барқарор сақлаш, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш борасида амалий тадбирлар ташкил этилиб келинмоқда ҳамда ESG тамойилларини комбинат фаолиятига жорий этиш асосий вазифалар қаторидан ўрин эгаллайди. Шунингдек, комбинат ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳитга сезиларли таъсирини тан олади ва уни самарали атроф-муҳитни бошқариш амалиёти орқали минималлаштиришга интилади.

Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш НКМК барқарор ривожланишининг асосий жиҳатларидан биридир. Комбинат табиий ресурслардан самарали фойдаланиш, чиқиндилар, чиқинди сувлар ва чиқиндиларни камайтириш, энергия тежовчи технологиялар ва қайта тикланадиган энергия манбаларини жорий этиш орқали иқтисодий ўсиш ва табиий экотизимларни сақлаш ўртасидаги мувозанатни сақлашга интилади.

References:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 2 декабрдаги “2030 йилгача Ўзбекистон Республикасининг яшил иқтисодиётга ўтишига қаратилган ислохотлар самарадорлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-436-сон қарори
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2023 йил 11 сентябрдаги ““Ўзбекистон — 2030” стратегияси тўғрисида”даги ПФ-158-сон Фармони
3. П.Груздова, К.Котова Зазеленела: как экономика становится «зелёной» в разных странах мира (mgimo.ru). Студент
4. Буневич К.Г., Горбачева Т.А. «Зеленые» тенденции в развитии мировой финансовой системы. Вестник московского университета. Им.С.Ю.Витте. Серия 1. Экономика и управление. 2022.No1 (40) 52-60 Эл. журнал (cyberleninka.ru)
5. «Зеленая» экономика: сущность, принципы и перспективы Н.И. Иванова, Л.В. Левченко
6. Отчет об устойчивом развитии АО “НГМК” за 2023 год
7. (<https://cedr.tsue.uz/index.php/journal/article/view/14/10>)
8. (<https://journal.bfa.uz/index.php/bfaj/article/view/208/156>)
9. (<https://happy-job.ru/hr-blog/esg-dlya-nachinayushhikh/>)
10. (<https://happy-job.ru/hr-blog/esg-dlya-nachinayushhikh/>)
11. (<https://lex.uz>)
12. (<https://www.ngmk.uz>)
13. (<https://pt.ngmk.uz/>)